

Sri Sundarakanda Navaham

**Day 9: Sargas 63 - 68 &
Pattabhisheka Sargas**

Courtesy:

Upanishad Siddhanta Acharya Peetham

www.jeeyarkakinada.com

పారాయణారంభమున చదువవలసిన శ్లోకములు

ఆచార్యస్తుతిః

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం, ధీభక్త్యాది గుణార్ణవమ్,
యతీంద్రప్రవణం వందే, రమ్యజామాతరం మునిమ్ 1

లక్ష్మీనాథసమారంభం, నాథయామున మధ్యమామ్,
అస్మదాచార్య పర్యంతాం, వందే గురుపరంపరామ్ 2

యో నిత్య మచ్యుతపదాంబుజ యుగ్మరుక్మ,
వ్యామోహత స్తదితరాణీ తృణాయమేనే,
అస్మద్గురో ర్భగవతోఽస్య దయైకసింధోః,
రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే. 3

మాతాపిత యువతయస్తనయా విభూతిః,
సర్వం యదేవ నియమేన మదన్యయానామ్,
ఆద్యస్య నః కులపతేః వకుళాభిరామం,
శ్రీమత్తదంఘ్రియుగళం ప్రణమామి మూర్ధ్నా 4

భూతం సరశ్చ మహదాహ్వాయ భట్టనాథ,
శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగివాహన్,
భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాలయతీంద్ర మిత్రాన్,
శ్రీమత్ పరాంకుశమునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్. 5

పితామహస్యాపి పితామహాయ, ప్రాచేతసాదేశ ఫలప్రదాయ,
శ్రీ భాష్యకారోత్తమ దేశికాయ, శ్రీశైలపూర్ణాయ నమో నమస్తాత్. 6

కూజంతం రామరామేతి, మధురం మధురాక్షరమ్,
ఆరుహ్య కవితాశాఖం, వందే వాల్మీకికోకిలమ్. 7

వాల్మీకే ర్మునిసింహస్య, కవితావనచారిణః.
శృణ్వన్ రామకథానాదం, కో న యాతి పరాంగతిమ్. 8

యః పిబన్ సతతం రామ, చరితామృతసాగరమ్,
అతృప్తస్తం మునిం వందే, ప్రాచేతస మకల్మషమ్. 9

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసమ్,
రామాయణ మహామాలా, రత్నం వందే ఓ నిలాత్మజమ్ 10

అంజనానందనం వీరం, జానకీశోకనాశనమ్,
కపీశ మక్షహంతారం, వందే లంకాభయంకరమ్ 11

ఆమిషీకృత మార్తాండం, గోష్పదీకృత సాగరమ్,
తృణీకృత దశగ్రీవమ్, అంజనేయం సమామ్యహమ్ 12

మనోజవం మారుతతుల్య వేగం, జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం పరిష్ఠమ్,
వాతాత్మజం వానరయాధముఖ్యం, శ్రీరామదూతం శిరసానమామి. 13

ఉల్లంఘ్య సిన్ధోః సలీలం సలీలం, యశోకవహ్నిం జనకాత్మజాయాః,
అదాయ తేనైవ దదాహ లంకాం, నమామి తం ప్రాంజలి రాంజనేయమ్. 14

అంజనేయ మతిపాటలాననం, కాంచనాద్రికమనీయ విగ్రహమ్,
పారిజాత తరుమూల వాసినం, భావమామి పవమాన నందనమ్. 15

యత్ర యత్ర రఘునాథ కీర్తనం, తత్ర తత్ర కృత మస్తకాంజలిమ్,
బాష్పవారి పరిపూర్ణ లోచనం, మారుతిం నమత రాక్షసాంతకమ్. 16

వేద వేద్యే పరేవుంసి, జాతే దశరథాత్మజే,
వేదః ప్రాచేతసా దాసీత్, సాక్షాత్ రామాయణాత్మనా. 17

తదుపగత సమాస సంధియోగం
సమమధురోపనతార్థ వాక్యబద్ధమ్,
రఘువరచరితం మునిప్రణీతం,
దశశిరసశ్చ వధం నిశామయధ్యమ్. 18

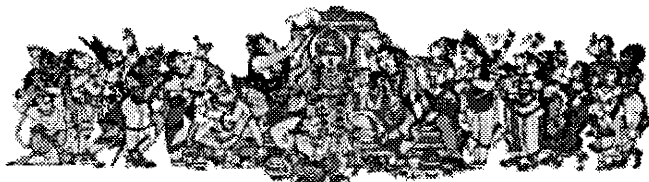
శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజ మప్రమేయం,
సీతాపతిం రఘుకులాన్యయ రత్నదీపమ్,
ఆజానుబాహు మరవిందదళాయతాక్షం,
రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి 19

వైదేహీ సహితం సురుద్రుమతలే హైమే మహామండపే
మధ్యే పుష్పక మాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితమ్,
అగ్రే వాచయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం
వ్యాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్.

శ్రీరామం భజే శ్యామలమ్

(ఇంతవరకు విన్నవించి ఇక సంపుటికరణ

శ్లోకములు చదివి పారాయణ ప్రారంభించవచ్చును.)

సంపుటికరణ శ్లోకములు

శ్లో॥ ఆపదామపహర్తారం,
దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం,
భూయోభూయో నమామ్యహం ॥

శ్లో॥ శంపామధ్య స్ఫురన్నీల,
తోయద ద్యుతి విగ్రహం ।
సీతయా ఆలింగితం రామం,
కలయే అభీష్ట సిద్ధయే ॥

శ్లో॥ ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ,
రామో దాశరథిర్యది ।
పౌరుషేచ అప్రతిద్యుంద్యుః,
శరైనం జహి రావణీమ్ ॥

శ్లో॥ సకృదేవ ప్రపన్నాయ,
తవాస్మీతి చ యాచతే ।
అభయం సర్వభూతేభ్యో,
దదామ్యేతత్ ప్రతం మమ ॥

శ్లో॥ త్యమస్మిన్ కార్యనిర్వోగే,
ప్రమాణం హరిసత్తమ ।
రాఘవః త్యత్సమారంభాత్,
మయియత్పపరో భవేత్ ॥

హరిఃఓమ్

ఓమ్ శ్రీరామాయ నమః

శ్రీ మద్రామాయణే, సుందరకాండే

ద్విషష్టితమ స్సర్గః (62)

స దీనవదనో భూత్యా, కృత్యా శిరసి చాంజలిం
సుగ్రీవస్య శుభౌ మూర్ధ్నా, చరణౌ ప్రత్యపీడయత్. 40

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే ద్విషష్టితమ స్సర్గః.

త్రిషష్టితమ స్సర్గః (63)

తతో మూర్ధ్నా నిపతితం, వానరం వానరర్షభః
దృష్ట్వై వోద్విగ్న హృదయో, వాక్యమేత దువాచ హ. 1

ఉత్తి ష్టోత్తిష్ట కస్మాత్త్వం, పాదయోః పతితో మమ
అభయం తే భవే ద్వీర, సర్వమే వాభిధీయతామ్. 2

స తు విశ్వానిత సైన, సుగ్రీవేణ మహాత్మనా
ఉత్థాయ సుమహాప్రాజ్ఞో, వాక్యం దధిముఖోఽబ్రవీత్. 3

నై వ ఋక్ష్ రజసా రాజన్, నత్యయా నాపి వాలినా
వనం నిస్సృష్టపూర్వం హి, భక్తితం తచ్చ వానరైః. 4

ఏభిః ప్రధర్షితా త్రైవ, వానరా వనరక్షిభిః
మధూ న్యచింతయిత్సేమాన్, భక్తయంతి పిబంతి చ. 5

- శిష్ట మత్రాపవిధ్యంతి, భక్తయంతి తథాపరే
నివార్యమాణా స్తే సర్వే, భ్రువౌ వై దర్శయంతి హి. 6
- ఇమే హి సంరబ్ధతరాః, తథా తై స్సంప్రధర్షితాః
వారయంతో వనా త్తస్మాత్, క్రుద్ధై ర్వానరపుంగవైః. 7
- తత స్తై ర్బహుభి ర్వీరైః, వానరై ర్వానరర్షభ
సంరక్తనయనైః క్రోధాత్, హరయః ప్రవిచాలితాః. 8
- పాణిభి ర్నిహతాః కేచిత్, కేచిత్ జానుభి రాహతాః
ప్రకృష్టాశ్చ యథాకామం, దేవమార్గం చ దర్శితాః. 9
- ఏవ మేతే హతా శూరాః, త్వయి తిష్ఠతి భర్తరి
కృత్స్నం మధువనం చైవ, ప్రకామం తైః ప్రభక్త్యతే. 10
- ఏవం విజ్ఞాప్యమానం తం, సుగ్రీవం వానరర్షభం
అపృచ్ఛతం మహాప్రాజ్ఞో, లక్ష్మణః పరవీరహా. 11
- కిమయం వానరో రాజన్, వనపః ప్రత్యుపస్థితః
కం చార్థ మభినిర్దిశ్య, దుఃఖితో వాక్యమబ్రవీత్. 12
- ఏవ ముక్తస్తు సుగ్రీవో, లక్ష్మణేన మహాత్మనా
లక్ష్మణం ప్రత్యువా చేదం, వాక్యం వాక్యవిశారదః. 13
- ఆర్య లక్ష్మణ సంప్రాహ, వీరో దధిముఖః కపిః
అంగదప్రముఖై ర్వీరైః, భక్తితం మధు వానరైః. 14
- విచిత్వ దక్షిణా మాశాం, ఆగతై ర్ధరిపుంగవైః
నైషా మకృతకృత్యానాం, ఈదృశ స్స్వా దుపక్రమః. 15

- ఆగతైశ్చ ప్రమథితం, యథా మధువనం హి తైః
 ధర్మితం చ వనం కృత్స్నం, ఉపభుక్తం చ వానరైః. 16
- వనం యదాఽభిపన్నా స్తే, సాధితం కర్మవానరైః
 దృష్టా దేవీ న సందేహో, న చాన్యేన హనూమతా. 17
- నహ్యన్య స్సాధనే హేతుః, కర్మణోఽన్య హనూమతః
 కార్యసిద్ధి ర్మతి శ్చైవ, తస్మి న్వానరపుంగవే. 18
- వ్యవసాయశ్చ వీర్యం చ, శ్రుతం చాపి ప్రతిష్ఠితమ్
 జాంబవా న్యత్ర నేతా స్యాత్, అంగదశ్చ మహాబలః. 19
- హనుమాం శ్చావ్యధిష్ఠాతా, న తస్య గతి రన్యథా
 అంగద ప్రముఖై ర్వీరైః, హతం మధువనం కిల. 20
- వారయంతశ్చ సహితాః, తథా జానుభి రాహతాః
 ఏతదర్థ మయం ప్రాప్తో, వక్తం మధురవా గిహ. 21
- నామ్నా దధిముఖో నామ, హరిః ప్రఖ్యాతవిక్రమః
 దృష్టా సీతా మహాబాహో, సౌమిత్రే పశ్య తత్త్వతః. 22
- అభిగమ్య తథా సర్వే, పిబంతి మధు వానరాః
 న చా ప్యదృష్ట్యా వైదేహీం, విశ్రుతాః పురుషర్షభ. 23
- వనం దత్తవరం దివ్యం, ధర్మయేయు ర్వనౌకసః
 తతః ప్రహృష్టో ధర్మాత్మా, లక్ష్మణ స్సహ రాఘవః. 24
- శ్రుత్వా కర్ణసుఖాం వాణీం, సుగ్రీవవదనా చ్ఛ్చుతామ్
 ప్రాహృష్యత భృశం రామో, లక్ష్మణశ్చ మహాబలః. 25

శ్రుత్యా దధిముఖస్యేదం, సుగ్రీవ స్తు ప్రహృష్య చ
వనపాలం పునర్యాక్యం, సుగ్రీవః ప్రత్యభాషత. 26

ప్రీతోఽస్మి సోఽహం యద్భుక్తం, వనం తైః కృతకర్మభిః
మర్షితం మర్షణీయం చ, చేష్ఠితం కృతకర్మణామ్. 27

ఇచ్చామి శీఘ్రం హనుమత్రుధానాన్
శాభామ్యుగాం స్తాన్ మృగరాజదర్శాన్
ద్రష్టుం కృతార్థాన్ సహ రాఘవాభ్యాం
శోతుం చ సీతాధిగమే ప్రయత్నమ్. 28

ప్రీతిస్సీతాకౌ సంప్రహృష్టౌ కుమారౌ
దృష్ట్వా సిద్ధార్థౌ వానరాణాం చ రాజా
అంగై స్సంహృష్టైః కర్మసిద్ధిం విదిత్యా
బాహ్యో రాసన్నాం సోఽతిమాత్రం ననంద. 29

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే, చతుర్వింశత్
సహస్రికాయాం, సంహితాయాం, శ్రీమత్సుందరకాండే త్రిషష్ఠితమ స్సర్గః.

చతుషష్ఠితమ స్సర్గః (64)

సుగ్రీవే ధైవ ముక్తస్తు, హృష్టో దధిముఖః కపిః
రాఘవం లక్ష్మణం చైవ, సుగ్రీవం చాభ్యవదయత్. 1

స ప్రణమ్య చ సుగ్రీవం, రాఘవౌ చ మహాబలౌ
వానరై స్సహితై శ్శూరైః, దివమే వోత్పపాత హ. 2

- స యధైవాగతః పూర్వం, తథైవ త్వరితం గతః
నిపత్య గగనా ద్భూమౌ, తద్యనం ప్రవివేశ హ. 3
- స ప్రవిష్టో మధువనం, దదర్శ హరియూథపాన్
విమదా నుత్థితాన్ సర్వాన్, మేహమానాన్ మధూదకమ్. 4
- స తా నుపాగమ ద్వీరౌ, బధ్ధ్యా కరపుటాంజలిం
ఉవాచ వచనం శ్లక్షం, ఇదం హృష్టవ దంగదమ్. 5
- సౌమ్య రోషో న కర్తవ్యో, యదేభి రభివారితః
అజ్ఞానా ద్రక్షిభిః క్రోధాత్, భవంతః సప్తిషేధితాః. 6
- యువరాజ స్త్వ మీశశ్చ, వనస్యాస్య మహాబల
మార్థ్యా త్సూర్యం కృతో దోషః, తం భవాన్ క్షంతు మర్హతి. 7
- అభ్యాతం హి మయా గత్వా, పితృవ్యస్య తవానఘ
ఇహోపయాతం సర్వేషాం, ఏతేషాం వనచారిణామ్. 8
- స త్వదాగమనం శ్రుత్వా, స హైభి ర్హరియూథపైః
ప్రహృష్టో న తు రుష్టోఽసౌ, వనం శ్రుత్వా ప్రధర్షితమ్. 9
- ప్రహృష్టో మాం పితృవ్య సై, సుగ్రీవో వానరేశ్వరః
శీఘ్రం ప్రేషయ సర్వాం స్తాన్, ఇతి హోవాచ పార్థివః. 10
- శ్రుత్వా దధిముఖ స్వేదం, వచనం శ్లక్షమంగదః
అబ్రవీ త్తాన్ హరిశ్రేష్ఠో, వాక్యం వాక్యవిశారదః. 11
- శంకే శ్రుతోఽయం వృత్తాంతో, రామేణ హరియూథపాః
తత్ క్షమం నేహ నః స్థాతుం, కృతే కార్మ్యే పరంతపాః. 12

- పీత్యా మధు యథాకామం, విశ్రాంతా వనచారిణః
 కిం శేషం గమనం తత్ర, సుగ్రీవో యత్ర మే గురుః. 13
- సర్వే యథా మాం వక్ష్యంతి, సమేత్య హరియూథపాః
 తథాఽస్మి కర్తా కర్తవ్యే, భవద్భిః పరవా నహమ్. 14
- నాజ్ఞాపయితు మీశోఽహం, యువరాజోఽస్మి యద్యపి
 ఆయుక్తం కృతకర్మాణో, యూయం ధర్మయితుం మయా. 15
- బ్రువత శ్శాంగద స్యైవం, శ్రుత్వా వచన మవ్యయం
 ప్రహృష్టమనసో వాక్యం, ఇద మూచు ర్వనౌకనః. 16
- ఏవం వక్ష్యతి కో రాజన్, ప్రభు స్సన్ వానరర్షభ,
 ఐశ్వర్యమదమత్తో హి, సర్వోఽహమితి మన్యతే. 17
- తవ చేదం సుసదృశం, వాక్యం నాన్యస్య కస్యచిత్
 సన్నతి ర్ని తవాఖ్యాతి, భవిష్యచ్చుభ యోగ్యతామ్. 18
- సర్వే వయమపి ప్రాప్తాః, తత్ర గంతుం కృతక్షణాః
 స యత్ర హరివీరాణాం, సుగ్రీవః పతి రవ్యయః. 19
- త్యయా హ్యనుకై ర్హరిభిః, నైవ శక్యం పదా త్పదం
 క్వచి ధ్గంతుం హరిశ్రేష్ఠ, బ్రూమ స్సత్య మిదం తు తే. 20
- ఏవం తు వదతాం తేషాం, ఆంగదః ప్రత్యువాచ హ
 బాధం గచ్ఛామ ఇత్యుక్త్వా, ఖ ముత్సేతు ర్మహాబలాః. 21
- ఉత్పతంత మనూత్సేతుః, సర్వే తే హరియూథపాః
 కృత్యాకాశం నిరాకాశం, యంత్రోత్క్లిష్టా ఇవాచలాః. 22

- తతః కిలకిలాశబ్దం, శుశ్రా వాసన్నమంబరే
హనుమత్కర్మదృష్టానాం, నర్దతాం కాననౌకసామ్. 33
- కిష్కింధా ముపయాతానాం, సిద్ధిం కథయతామివ
తత శ్రుత్వా నినాదం తం, కపీనాం కపిసత్తమః. 34
- ఆయతాంచితలాంగూలః, సోఽభవ ధృష్టమానసః
ఆజగ్ముస్తేఽపి హరయో, రామదర్శనకాంక్షిణః. 35
- అంగదం పురతః కృత్వా, హనుమంతం చ వానరమ్
తేఽంగదప్రముఖా వీరాః, ప్రహృష్టాశ్చ ముదాన్వితాః. 36
- నిపేతు ర్హరిరాజస్య, సమీపే రాఘవస్య చ
హనుమాంశ్చ మహాబాహుః, ప్రణమ్య శిరసా తతః. 37
- నియతా మక్షతాం దేవీం, రాఘవాయ న్యవేదయత్
నిశ్చితార్థ స్తత స్తస్మిన్, సుగ్రీవః పవనాత్మజే. 38
- లక్ష్మణః ప్రీతిమా స్నీతం, బహుమానా దనైక్షత
ప్రీత్యా చ రమమాణోఽథ, రాఘవః పరవీరహః. 39
- బహుమానేన మహతా, హనుమంత మనైక్షత. 40

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే, చతుర్వింశత్
సహస్రికాయాం, సంహితాయాం, శ్రీమత్పుండరకాండే చతుష్షష్టితమ స్సర్గః.

పంచషష్టితమ స్సర్గః (65)

తతః ప్రస్రవణం శైలం, తే గత్యా చిత్రకాననం
ప్రణమ్య శిరసా రామం, లక్ష్మణం చ మహాబలమ్. 1

యువరాజం పురస్సృత్య, సుగ్రీవ మభివాద్య చ
ప్రవృత్తి మథ సీతాయాః, ప్రవక్తు ముపచక్రముః. 2

రావణాంతఃపురే రోధం, రాక్షసీభిశ్చ తర్జనం
రామే సమనురాగం చ, యశ్చాయం సమయః కృతః. 3

ఏత దాఖ్యాంతి తే సర్వే, హరయో రామసన్నిధౌ
వైదేహీ మక్షతాం శ్రుత్యా, రామ స్తూత్తర మబ్రవీత్. 4

క్య సీతా వర్తతే దేవీ, కథం చ మయి వర్తతే
ఏత న్మే సర్వ మాఖ్యాతం, వైదేహీం ప్రతి వానరాః. 5

రామస్య గదితం శ్రుత్యా, హరయో రామసన్నిధౌ
చోదయంతి హనూమంతం, సీతావృత్తాంతకోవిదమ్. 6

శ్రుత్యా తు వచనం తేషాం, హనూమా న్మారుతాత్మజః
ప్రణమ్య శిరసా దేవ్యై, సీతాయై తాం దిశం ప్రతి. 7

ఉవాచ వాక్యం వాక్యజ్ఞః, సీతాయా దర్శనం యథా
సముద్రం లంఘయిత్వాఽహం, శతయోజన మాయతమ్. 8

అగచ్ఛం జానకిం సీతాం, మార్గమాణో దిదృక్షయా
తత్ర లంకేతి నగరీ, రావణస్య దురాత్మనః. 9

దక్షిణస్య సముద్రస్య, తీరే వసతి దక్షిణే
తత్ర దృష్టా మయా సీతా, రావణాంతఃపురే సతీ. 10

సన్న్యస్య త్వయి జీవంతీ, రామా రామ మనోరథమ్
దృష్టా మే రాక్షసీమధ్యే, తర్జ్యమానా ముహుర్ముహుః. 11

- రాక్షసీభి ర్విరూపాభిః, రక్షితా ప్రమదావనే
 దుఃఖ మాసాద్యతే దేవీ, తథాఽదుఃఖోచితా సతీ. 12
- రావణాంతఃపురే రుద్ధా, రాక్షసీభి స్సురక్షితా
 ఏకవేణీధరా దీనా, త్వయి చింతాపరాయణా. 13
- అథశృయ్యా వివర్ణాంగీ, పద్మినీవ హిమాగమే
 రావణా ద్వినివృత్తార్థా, మర్తవ్యకృతనిశ్చయా. 14
- దేవీ కథంచి త్కాకుత్స్థ, త్వన్మనా మార్గితా మయా
 ఇక్ష్వాకువంశవిభ్యాతిం, శనైః కీర్తయతానఘ. 15
- సా మయా నరశార్కల, విశ్వాస ముపపాదితా
 తత స్సంభాషితా దేవీ, సర్వ మర్థం చ దర్శితా. 16
- రామసుగ్రీవసఖ్యం చ, శ్రుత్వా ప్రీతి ముపాగతా
 నియత స్సముదాచారో, భక్తి శ్చాస్యా స్తథా త్వయి. 17
- ఏవం మయా మహాభాగా, దృష్ట్వా జనకనందినీ
 ఉగ్రేణ తపసా యుక్తా, త్వద్భక్త్యా పురుషర్షభ. 18
- అభిజ్ఞానం చ మే దత్తం, యథావృత్తం తవాంతికే
 చిత్రకూటే మహాప్రాజ్ఞ, వాయసం ప్రతి రాఘవ. 19
- విజ్ఞాప్యశ్చ నరవ్యాఘ్రో, రామో వాయుసుత త్వయా
 అభిలేనేహ యద్దృష్టం, ఇతి మా మాహ జానకీ. 20
- అయం చాస్మై ప్రదాతవ్యో, యత్నా త్సుపరిరక్షితః
 బ్రువతా వచనా న్యేవం, సుగ్రీవ స్యోపశృణ్వతః. 21

కథం సా మమ సుశ్రోణీ, భీరు భీరు సృతీ సదా
భయావహానాం ఘోరాణాం, మధ్యే తిష్ఠతి రక్షసామ్. 12

శారద స్తిమిరోన్ముక్తో, నూనం చంద్ర ఇవాంబుదైః
అవృతం వదనం తస్యాః, న విరాజతి రాక్తసైః. 13

కి మాహ సీతా హనుమన్, తత్త్వతః కథయాద్య మే
ఏతేన ఖలు జీవిష్యే, భేషజే నాతురో యథా. 14

మధురా మధురాలాపా, కిమాహ మమ భామినీ
మద్యహీనా వరారోహా, హనుమన్ కథయస్య మే. 15

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే, చతుర్వింశత్
సహస్రికాయాం, సంహితాయాం, శ్రీమత్పుండరకాండే షట్షష్ఠితమ స్కంధః.

సప్తషష్ఠితమ స్కంధ (67)

ఏవముక్తస్తు హనుమాన్, రాఘవేణ మహాత్మనా
సీతాయా భాషితం సర్వం, న్యవేదయత రాఘవే. 1

ఇద ముక్తవతీ దేవీ, జానకీ పురుషర్షభ
పూర్వవృత్త మభిజ్ఞానం, చిత్రకూటే యథాతథమ్. 2

సుఖసుప్తా త్వయా సార్థం, జానకీ పూర్వ ముత్థితా
వాయస స్సహ సోత్పత్య, విదదార స్తనాంతరే. 3

పర్యాయేణ చ సుప్తస్త్వం, దేవ్యంకే భరతాగ్రజ
పునశ్చ కిల పక్షీ సః, దేవ్యా జనయతి వ్యథామ్. 4

- పునః పున రుషాగమ్య, విదదార భృశం కిల
తత స్త్యం బోధిత స్తస్యాః, శోణితేన సముత్క్రితః. 5
- వాయసేన చ తేనైవ, సతతం బాధ్యమానయా
బోధితః కిల దేవ్యా త్యం, సుఖసుప్తః పరంతప. 6
- తాం తు దృష్ట్వా మహాబాహో, దారితాం చ స్తనాంతరే
ఆశీవిష ఇవ క్రుద్ధో, నిశ్యస న్నభ్యభాషథాః. 7
- నఖాగ్రైః కేన తే భీరు, దారితం తు స్తనాంతరం
కః క్రీడతి సరోషేణ, పంచవక్త్రేణ భోగినా. 8
- నిరీక్షమాణ స్పృహసా, వాయసం సమనైక్తథాః
నఖై స్పృరుధిరై స్త్రీక్షైః, తామేవాభిముఖం స్థితమ్. 9
- సుతః కిల స శక్రస్య, వాయసః పతతాం వరః
ధరాంతరచర శ్రీఘ్రం, పవనస్య గతౌ సమః. 10
- తత స్తస్మి న్మహాబాహో, కోపసంవర్తి తేక్షణః
వాయసే త్యం కృథాః క్రూరాం, మతిం మతిమతాంవర. 11
- స దర్శం సంస్తరా ధృహ్య, బ్రహ్మాస్త్రేణ హ్యాయోజయః
ప్రదీప్త ఇవ కాలాగ్నిః, జజ్ఞా లాభిముఖః ఖగమ్. 12
- క్రిప్తవాం స్త్యం ప్రదీప్తం హి, దర్శం తంవాయసం ప్రతి
తతస్తు వాయసం దీప్తః, సదర్శోఽనుజగామ హ. 13
- స పిత్రా చ పరిత్యక్తః, సురైశ్చ సమహర్షిభిః
త్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య, త్రాతారం నాధిగచ్ఛతి. 14

అస్మాద్భుఃఖాంబుసంరోధాత్, త్వం సమాధాతు మర్హసి.

ఇమం చ తీవ్రం మమ శోకవేగం

రక్షోభి రేభిః పరిభర్తనం చ

బ్రూయాస్తు రామస్య గత స్సమీపం

శివశ్చ తేఽధ్యాస్తు హరిప్రవీర.

36

ఏతత్తవార్యా నృపరాజసింహ

సీతా వచః ప్రాహ విషాదపూర్వమ్

ఏతచ్ఛు బుద్ధ్యా గదితం మయా త్వం

శ్రద్ధత్స్వ సీతాం కుశలాం సమగ్రామ్.

37

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే, చతుర్వింశత్
సహస్రికాయాం, సంహితాయాం, శ్రీమత్పుండరకాండే సప్తషష్ఠితమ స్కంధః.

అష్టషష్ఠితమ స్కంధ (68)

అథాహ ముత్తరం దేవ్యాః, పునరుక్త స్ససంభ్రమః

తవ స్నేహో న్నరవ్యాఘ్రు, సౌహార్దా దనుమాన్య వై.

1

ఏవం బహువిధం వాచ్యో, రామో దాశరథి స్త్వయా

యథా మా మాఘ్నుయా చ్చీఘ్రం, హత్యా రావణ మాహవే

2

యది వా మన్యసే వీర, వసైకాఽహ మరిందమ

కస్మింశ్చి త్సంవృతే దేశే, విశ్రాంత శ్శ్వే గమిష్యసి.

3

మమ చాప్యల్పభాగ్యాయాః, సాన్నిధ్యా త్తవ వీర్యవన్

అస్య శోకవిపాకస్య, ముహూర్తం స్యాద్విమోక్షణమ్.

4

- గతే హి త్యయి విక్రాంతే, పునరాగమనాయ వై
 ప్రాణానామపి సందేహో, మమ స్యాన్నాత్ర సంశయః. 5
- తవాదర్శనజ శోకో, భూయో మాం పరితాపయేత్
 దుఃఖా ద్దుఃఖపరాభూతాం, దుర్గతాం దుఃఖభాగినీమ్. 6
- అయం చ వీర సందేహః, తిష్ఠతీవ మమాగ్రతః
 సుమహం స్త్యత్పహయేషు, హర్ష్యక్షేమ హరీశ్వర. 7
- కథం ను ఖలు దుష్కారం, తరిష్యంతి మహోదధిం
 తాని హర్ష్యక్షసైన్యాని, తౌ వా నరవరాత్మజౌ. 8
- త్రయాణా మేవ భూతానాం, సాగరస్యాస్య లంఘనే
 శక్తి స్స్వాద్వైనతేయస్య, తవ వా మారుతస్య వా. 9
- తదస్మిన్ కార్యనిర్వోగే, వీరైవం దురతిక్రమే
 కిం పశ్యసి సమాధానం, బ్రూహి కార్యవిదాం వర. 10
- కామ మస్య త్య మేవైకః, కార్యస్య పరిసాధనే
 పర్యాప్తః పరవీరఘ్న, యశస్య సై బలోదయః. 11
- బలై స్సమగైర్యది మాం, హత్యా రావణ మాహవే
 విజయీ స్యాం పురీం రామో, నయే త్తత్స్యా ద్యశస్కరమ్. 12
- యథాఽహం తస్య వీరస్య, వనా దుపథినా హృతా
 రక్షసా తద్దయా దేవ, తథా నార్హతి రాఘవః. 13
- బలైస్తు సంకులాం కృత్యా, లంకాం పరబలార్దనః
 మాం నయే ద్యది కాకుత్స్థః, తత్తస్య సదృశం భవేత్. 14

- తద్యథా తస్య విక్రాంతం, అనురూపం మహాత్మనః
భవ త్యాహవహూరస్య, తథా త్వ ముపసాదయ. 15
- తదర్థోపహితం వాక్యం, ప్రశ్రితం హేతుసంహితం
నిశమ్యాహం తత శ్శేషం, వాక్య ముత్తర మబ్రువమ్. 16
- దేవి హర్ష్యుక్తసైన్యానాం, ఈశ్వరః ప్లవతాం వరః
సుగ్రీవ సుత్త్యసంపన్నః, తవార్థే కృతనిశ్చయః. 17
- తస్య విక్రమసంపన్నాః, సత్త్వవంతో మహాబలాః
మనస్సంకల్ప సంపాతాః, నిదేశే హరయ స్థితాః. 18
- యేషాం నోపరినాథస్తాత్, న తిర్య కృజ్జతే గతిః
న చ కర్మసు సీదంతి, మహా త్వమితతేజసః. 19
- అసకృత్తై ర్మహాభాగైః, వానరై ర్చలదర్శితైః
ప్రదిక్షిణీకృతా భూమిః, వాయుమార్గానుసారిభిః. 20
- మద్విశిష్టాశ్చ తుల్యాశ్చ, సంతి తత్ర వనోకసః
మత్తః ప్రత్యవరః కశ్చిత్, నాస్తి సుగ్రీవసన్నిధౌ. 21
- అహం తావ దిహ ప్రాప్తః, కిం పున స్తే మహాబలాః
న హి ప్రకృష్టాః ప్రేష్యంతే, ప్రేష్యంతే హీతరే జనాః. 22
- తదలం పరితాపేన, దేవి మన్యు ర్వ్యసైతు తే
ఏకోత్పాతేన వై లంకాం, ఏష్యంతి హరియూథపాః. 23
- మమ పృష్ఠగతో తౌ చ, చంద్రసూర్యా వివోదితౌ
త్యత్సకాశం మహాభాగే, నృసింహో వాగమిష్యతః. 24

- అరిఘ్నుం సింహసంకాశం, క్షీప్రం ద్రక్ష్యసి రాఘవం
 లక్ష్మణం చ ధనుష్పాణిం, లంకాద్వార ముపస్థితమ్. 25
- నఖదంష్ట్రాయుధాన్ వీరాన్, సింహశార్దూల విక్రమాన్
 వానరా న్యారణేంద్రాభాన్, క్షీప్రం ద్రక్ష్యసి సంగతాన్. 26
- శైలాంబుదనికాశానాం, లంకామలయసానుషు
 నర్దతాం కపిముఖ్యానాం, అచిరా ఛ్రోష్యసి స్వనమ్. 27
- నివృత్తవనవాసం చ, త్వయా సార్థ మరిందమం
 అభిషిక్త మయోధ్యాయాం, క్షీప్రం ద్రక్ష్యసి రాఘవమ్. 28
- తతో మయా వాగ్ని రదీనభాషిణా
 శివాభి రిష్టాభి రభిప్రసాదితా
 జగామ శాంతిం మమ మైథిలాత్మజా
 తవాపి శోకేన తదాఽభిపీడితా. 29

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
 చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
 శ్రీమత్సుందరకాండే అష్టషష్టితమస్కంధః.

- తూర్య సంఘాతనిర్దోషైః, కాంచీనూపురనిస్యవైః
 మధురై ర్గీతశబ్దైశ్చ, ప్రతిబుధ్యస్య రాఘవ! 10
- యావ దావర్తతే చక్రం, యావతీ చ వసుంధరా
 తావత్త్య మిహ సర్వస్య, స్వామిత్య మనువర్తయ. 11
- భరతస్య వచః శ్రుత్వా, రామః పరపురంజయః
 తథేతి ప్రతిజగ్రాహ, నిషసా దాసనే శుభే. 12
- తత శ్శత్రుఘ్న వచనాత్, నిపుణాః శ్శుశ్రువర్షకాః
 సుఖహస్తా స్సుశీఘ్రాశ్చ, రాఘవం పర్యుపాసత. 13
- పూర్యం తు భరతే స్నాతే, లక్ష్మణే చ మహాబలే
 సుగ్రీవే వానరేంద్రే చ, రాక్షసేంద్రే విభీషణే. 14
- విశోధితజట స్నాతః, చిత్రమాల్యానులేపనః
 మహార్ధవసనో రామః, తస్థి తత్ర శ్రీయా జ్యలన్. 15
- ప్రతికర్మ చ రామస్య, కారయామాస వీర్యవాన్
 లక్ష్మణస్య చ లక్ష్మీవాన్, ఇక్ష్వాకుకులవర్ధనః. 16
- ప్రతికర్మ చ సీతాయాః, సర్వా ధశరథస్త్రీయః
 ఆత్మనైవ తదా చక్రుః, మనస్విన్యో మనోహరమ్. 17
- తతో వానరపత్నీనాం, సర్వాసా మేవ శోభనమ్
 చకార యత్నా త్కేసల్యా, ప్రహృష్టా పుత్రలాలసా. 18
- తత శ్శత్రుఘ్నవచనాత్, సుమంత్రో నామ సారథిః
 యోజయిత్వాఽభిచక్రామ రథం సర్వాంగశోభనమ్. 19

- అర్కమండలసంకాశం, దివ్యం దృష్ట్వా రథోత్తమమ్
ఆరురోహ మహాబాహూ, రామ స్సత్యపరాక్రమః. 20
- సుగ్రీవో హనుమాంశ్చైవ, మహేంద్రసదృశద్యుతీ
స్నాతో దివ్యనిభై ర్యస్త్రైః, జగ్ముతు శుభకుండలో. 21
- వరాభరణసంపన్నాః, యయుస్తాశుభకుండలాః
సుగ్రీవపత్న్య స్సీతా చ, ద్రష్టుం నగర ముత్సుకాః. 22
- అయోధ్యాయాం తు సచివాః, రాజ్ఞో దశరథస్య యే
పురోహితం పురస్కృత్య, మంత్రయామాసు రథవత్. 23
- అశోకో విజయ శ్చైవ, సుమంత్ర శ్చైవ సంగతాః
మంత్రయన్ రామవృద్ధ్యర్థం, ఋద్ధ్యర్థం నగరస్య చ. 24
- సర్వమే వాభిషేకార్థం, జయార్థస్య మహాత్మనః
కర్తు మర్హథ రామస్య, యద్య న్మంగళ పూర్వకమ్. 25
- ఇతి తే మంత్రిణ స్సర్వే, సందిశ్య తు పురోహితమ్
నగరాన్నిర్యయు స్తూర్ణం, రామదర్శనబుద్ధయః. 26
- హరియుక్తం సహస్రాక్షో, రథ మింద్ర ఇవానఘః
ప్రయయౌ రథ మాస్థాయ, రామో నగర ముత్తమమ్. 27
- జగ్రాహ భరతో రశ్మీన్, శత్రుఘ్న శ్చత్ర మాదదే
లక్ష్మణో వ్యజనం తస్య, మూర్ధ్ని సమృర్య వీజయత్. 28
- శ్వేతం చ వాలవ్యజనం, జగ్రాహ పురతః స్థితః
అవరం చంద్రసంకాశం, రాక్షసేంద్రో విభీషణః. 29

- ఋషినంఘై స్తదాకాశే, దేవైశ్చ సమరుద్ధజైః
స్తాయమానస్య రామస్య, శుశ్రువే మధురధ్యనిః. 30
- తత శ్శత్రుంజయం నామ, కుంజరం పర్యతోపమమ్
ఆరురోహ మహాతేజాః, సుగ్రీవః ప్లవగర్షభః. 31
- నవనాగసహస్రాణి, యయు రాస్థాయ వానరాః
మానుషం విగ్రహం కృత్వా, సర్వాభరణభూషితాః. 32
- శంఖశబ్ద ప్రణాదైశ్చ, దుందుభీనాం చ నిన్యనైః
ప్రయయౌ పురుషవ్యాఘ్రుః, తాం పురీం హర్ష్యమాలినీమ్. 33
- దదృశు స్తే సమాయాంతం, రాఘవం సపురస్కరమ్
విరాజమానం వపుషా, రథే నాతిరథం తదా. 34
- తే వర్ధయిత్వా కాకుత్స్థం, రామేణ ప్రతినందితాః
అనుజగ్ము ర్మహాత్మానం, భ్రాతృభిః పరివారితమ్. 35
- అమాత్యై ర్రాహ్మణై శ్చైవ, తథా ప్రకృతిభి ర్వుతః
శ్రీయా విరురుచే రామో, నక్షత్రై రివ చంద్రమాః. 36
- స పురోగామిభి స్తూర్జైః, తాళస్యస్తికపాణిభిః
ప్రవ్యాహరద్భి ర్ముదికైః, మంగళాని యయౌ వృతః. 37
- అక్షతం జాతరూపం చ, గావః కన్యా స్తథా ద్విజాః
నరా మోదకహస్తాశ్చ, రామస్య పురతో యయుః. 38
- సఖ్యం చ రామ స్సుగ్రీవే, ప్రభావం చానిలాత్మజే
వానరాణాం చ తత్కర్మ, రాక్షసానాం చ తద్యులమ్. 39

- విభీషణస్య సంయోగం, ఆచచక్షే చ మంత్రిణామ్
శ్రుత్వా తు విస్మయం జగ్ముః, అయోధ్యాపురవాసినః. 40
- ద్యుతిమా నేత దాభ్యాయ, రామో వానరసంవృతః
హృష్టపుష్టజనాకీర్ణాం, అయోధ్యాం ప్రవివేశ హ. 41
- తతో హ్యభ్యుచ్ఛయ న్సౌరాః, పతాకా స్తే గృహే గృహే
ఐక్యాకాధ్యుషితం రమ్యం ఆససాద పితు ర్గృహమ్. 42
- అథాబ్రవీ ద్రాజసుతో, భరతం ధర్మిణాం వరమ్
అర్థోపహితయా వాచా, మధురం రఘునందనః. 43
- పితు ర్భవన మాసాద్య, ప్రవిశ్య చ మహాత్మనః
కౌసల్యాం చ సుమిత్రాం చ, కైకేయా మభివాద్య చ. 44
- యచ్ఛ మద్భవనం శ్రేష్ఠం, సాశోకవనికం మహత్
ముక్తావైడూర్యసంకీర్ణం, సుగ్రీవాయ నివేదయ. 45
- తస్య తద్యచనం శ్రుత్వా, భరత సృత్యవిక్రమః
పాణో గృహీత్వా సుగ్రీవం, ప్రవివేశ తమాలయమ్. 46
- తతస్తైలప్రదీపాంశ్చ, పర్యంకా స్తరణానిచ
గృహీత్వా వివిశుః క్షిప్రం, శత్రుఘ్నై ప్రచోదితాః. 47
- ఉవాచ చ మహాతేజాః, సుగ్రీవం రాఘవానుజః
అభిషేకాయ రామస్య, దూతా నాజ్ఞాపయ ప్రభో. 48
- సౌవర్ణా న్యానరేంద్రాణాం, చతుర్థాం చతురోఘటాన్
దదౌ క్షిప్రం స సుగ్రీవః, సర్వరత్న విభూషితాన్. 49

శ్రీరామపట్టాభిషేక ఘట్టః

తత స్స ప్రయతో వృద్ధో, వసిష్ఠో బ్రాహ్మణై స్సహ రామం రత్నమయే పీఠే, సహసీతం న్యవేశయత్.	59
వసిష్ఠో వామదేవశ్చ, జాబాలి రథ కాశ్యపః కాత్యాయన స్సుయజ్ఞశ్చ, గౌతమో విజయ స్తథా.	60
అభ్యషించ న్నరవ్యాఘ్రం, ప్రసన్నేన సుగంధినా సలిలేన సహస్రాక్షం వసవో వాసవం యథా.	61

ఋత్విగ్నిః బ్రాహ్మణైః పూర్వం, కన్యాభి ర్ముత్రిభి స్తథా
యోధై శ్చైవాభ్యషించం స్తే సంప్రహృష్టా స్సన్తెగమైః.

62

సర్వోషధిరసై ర్ధివ్యైః దైవతై ర్నుభసి స్థితైః
చతుర్భి ర్లోకపాలైశ్చ, సర్వై ర్దేవైశ్చ సంగతైః.

63

ఛత్రం తు తస్య జగ్రాహ, శత్రుఘ్నః పాండురం శుభమ్
శ్వేతం చ వాలవ్యజనం, సుగ్రీవో వానరేశ్వరః.

64

అపరం చంద్రసంకాశం, రాక్షసేంద్రో విభీషణః
మాలాం జ్వలంతీం వపుషా, కాంచనీం శతపుష్కరామ్.

65

రాఘవాయ దదౌ వాయుః, వాసవేన ప్రచోదితః
సర్వరత్నసమాయుక్తం, మణిరత్నవిభూషితమ్.

66

ముక్తాహారం నరేంద్రాయ, దదౌ శక్రప్రచోదితః
 ప్రజగు ర్దేవగంధర్వాః, నన్యతు శ్చాప్సరోగణాః. 67

అభిషేకే తదర్హస్య, తదా రామస్య ధీమతః
 భూమి స్సస్యవతీ చైవ, ఫలవంతశ్చ పాదపాః. 68

గంధవంతి చ పుష్పాణి, బభూవూ రాఘవోత్సవే
 సహస్రశత మశ్వానాం, ధేనూనాం చ గవాం తథా. 69

దదౌ శతం వృషాన్ పూర్వం, ద్విజేభ్యో మనుజర్హభః
 త్రింశతోఽపి ర్ధిరణ్యస్య, బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ పునః 70

నానాభరణవస్త్రాణి, మహర్థాణి చ రాఘవః
 అర్కరశ్మి ప్రతీకాశాం, కాంచనీం మణివిగ్రహమ్. 71

సుగ్రీవాయ స్రజం దివ్యాం, ప్రాయచ్ఛ న్మనుజర్హభః
 వైడూర్యమణిచిత్రే చ, వజ్రరత్న విభూషితే. 72

వాలిపుత్రాయ ధృతిమాన్, అంగదా యాంగదే దదౌ
 మణిప్రవరజుష్టం చ, ముక్తాహార మనుత్తమమ్. 73

సీతాయైప్రదదౌ రామః, చంద్రరశ్మినమప్రభమ్
 అరజే వాససీ దివ్యే, శుభా న్యభరణాని చ. 74

అవేక్షమాణా వైదేహీ, ప్రదదౌ వాయుసూనవే
 అవమువ్యాత్యనః కంఠాత్, హారం జనకనందినీ. 75

అవైక్షత హరీన్ సర్వాన్, భర్తారం చ ముహుర్ముహాః
 తా మింగితజ్ఞ స్సంప్రేక్ష్య, బభాషే జనకాత్మజామ్. 76

ప్రదేహి సుభగే! హారం, యస్య తుష్టాసి భామిని
పౌరుషం విక్రమో బుద్ధిః, యస్మి న్నేతాని సర్వశః. 77

దదౌ సా వాయుపుత్రాయ, తం హార మసితేక్షణా
హనూమాం స్తేన హరేణ, శుశుభే వానరర్షభః. 78

చంద్రాంశుచయగౌరేణ, శ్వేతాభ్రేణ యథాఽచలః
తతో ద్వివిదమైందాభ్యాం, నీలాయ చ పరంతపః. 79

సర్వాన్ కామగుణా న్వీక్య, ప్రదదౌ వసుధాధిపః
సర్వావానరవృద్ధాశ్చ, యే చాన్యే వానరేశ్వరాః. 80

వాసోభి ర్భూషణై శ్చైవ, యథార్థం ప్రతిపూజితాః
విభీషణోఽథ సుగ్రీవో, హనుమాన్ జాంబవాం స్తథా. 81

సర్వవానరముఖ్యాశ్చ, రామే ణాక్లిష్టకర్మణా,
యథార్థం పూజితా స్సర్వైః, కామై రత్నైశ్చ పుష్కలైః. 82

ప్రహృష్టమనస స్సర్వే, జగ్మురేవ యథాగతమ్
దృష్ట్వా సర్వే మహాత్మానం, తత స్తే ప్లవగర్షభాః. 83

విస్మయః పార్థివేంద్రేణ, కిష్కింధా మభ్యుపాగమన్
సుగ్రీవో వానరశ్రేష్ఠో, దృష్ట్వా రామాభిషేచనమ్. 84

లభ్యా కులధనం రాజా, లంకాం ప్రాయా ద్విభీషణః
స రాజ్య మభిలం శాసన్, నిహతారి ర్మహాయశాః. 85

రాఘవః పరమోదారః, శశాస పరయా ముదా
ఉవాచ లక్ష్మణం రామో, ధర్మజ్ఞం ధర్మవత్సలమ్. 86

అతిష్ఠ ధర్మజ్ఞ! మయా సహేమాం
 గాం పూర్య రాజాధ్యుషితాం బలేన
 తుల్యం మయా త్వం పితృభి ర్భృతా యా
 తాం యావరాజ్యే ధుర ముద్యహస్య. 87

సర్వాత్మనా పర్యనునీయమానో
 యదా న సౌమిత్రి రుపైతి యోగమ్
 నియుజ్యమానోఽపి చ యావరాజ్యే
 తతోఽభ్యషించ ద్భరతం మహాత్మా. 88

పౌణ్డరీకాశ్యమేధాభ్యాం, వాజపేయేన చాసకృత్
 అన్వైశ్చ వివిధై ర్యజ్ఞైః, అయజ త్పార్థివర్షభః. 89

రాజ్యం దశసహస్రాణి, ప్రాప్య వర్షాణి రాఘవః
 శతాశ్యమేధా నాజప్రే, సదశ్యా న్సూరిదక్షిణాన్. 90

అజానులంబబాహుః, సమహాస్కంధః ప్రతాపవాన్
 లక్ష్మణానుచరో రామః, పృథివీ మన్యపాలయత్. 91

రాఘవశ్చాపి ధర్మాత్మా, ప్రాప్య రాజ్య మనుత్తమమ్
 ఈజే బహువిధై ర్యజ్ఞైః, ససుహృత్ జ్ఞాతిబాంధవః. 92

న పర్యదేవ న్యిధవాః, న చ వ్యాళకృతం భయమ్
 న వ్యాధిజం భయం వాపి, రామే రాజ్యం ప్రశాసతి. 93

నిర్తస్య రభవ ల్లోకో, నానర్థః కంచి దస్పృశత్
 న చ స్మ వృద్ధా బాలానాం, ప్రేతకార్యాణి కుర్యతే. 94

- సర్వం ముదితమే వాసీత్, సర్వే ధర్మపరోఽభవత్
రామమే వానుపశ్యంతే, నాభ్యహింస నృరస్పరమ్. 95
- ఆస న్వర్షసహస్రాణి, తథా పుత్రసహస్రిణః
నిరామయా విశోకాశ్చ, రామే రాజ్యం ప్రశాసతి. 96
- రామో రామో రామ ఇతి, ప్రజానా మభవన్ కథాః
రామభూతం జగదభూత్, రామే రాజ్యం ప్రశాసతి 97
- నిత్యపుష్పా నిత్యఫలాః, తరవః స్కంధవిస్తుతాః
కాలే వర్షీ చ పర్షన్యః, సుఖస్పర్శశ్చ మారుతః. 98
- బ్రాహ్మణాః క్షత్రియా వైశ్యాః, శూద్రా లోభవిపర్షితాః
స్వకర్మసు ప్రవర్తంతే, తుష్టాః స్వైరేవ కర్మభిః. 99
- ఆసన్ ప్రజా ధర్మరతాః, రామే శాసతి నాన్యతాః
సర్వే లక్షణసంపన్నాః, సర్వే ధర్మపరాయణాః. 100
- దశవర్ష సహస్రాణి, దశవర్షశతాని చ
భ్రాతృభి స్సహితః శ్రీమాన్, రామో రాజ్య మకారయత్. 101
- ధన్యం యశస్య మాయుష్యం, రాజ్ఞాం చ విజయావహమ్
ఆదికావ్య మిదం త్వార్షం, పురా వాల్మీకినా కృతమ్. 102
- యః పఠే చ్ఛృణుయా ల్లోకే, నరః పాపా ద్విముచ్యతే
పుత్రకామ స్తు పుత్రాన్వై, ధనకామో ధనాని చ. 103
- లభతే మనుజో లోకే, శ్రుత్వా రామాభిషేచనమ్
మహీం విజయతే రాజా, రిపూం శ్చా ప్యధితిష్ఠతి. 104
- రాఘవేణ యథా మాతా, సుమిత్రా లక్ష్మణేన చ
భరతే నేవ కైకేయీ, జీవపుత్రా స్తథా స్త్రీయః. 105

- శ్రుత్యా రామాయణ మిదం, దీర్ఘ మాయు శ్చ విందతి
రామస్య విజయం చైవ, సర్వ మక్షిప్తకర్మణః. 106
- శృణోతి య ఇదం కావ్యం, ఆర్షం వాల్మీకినా కృతమ్
శ్రద్ధధానో జితక్రోధో, దుర్గాణ్యతితరత్యసా. 107
- సమాగమం ప్రవాసాన్నే, లభతే చాపి బాంధవైః
ప్రార్థితాంశ్చ వరాన్ సర్వాన్, ప్రాప్నుయా దిహ రాఘవాత్. 108
- శ్రవణేన సురా స్సర్వే, ప్రీయంతే సంప్రశృణ్వతామ్
వినాయకా శ్చ శామ్యన్తి, గృహే తిష్ఠంతి యస్యవై. 109
- విజయేత మహీం రాజా, ప్రవాసీ స్యస్తిమాన్ వ్రజేత్
స్త్రియో రజస్యలాః శ్రుత్వా, పుత్రాన్ సూయు రనుత్తమాన్. 110
- పూజయంశ్చ పరం శ్చేమం, ఇతిహాసం పురాతనమ్
సర్వపాపాత్ ప్రముచ్యేత, దీర్ఘమాయు రవాప్నుయాత్. 111
- ప్రణమ్య శిరసా నిత్యం, శ్రోతవ్యం క్షత్రియై ర్దిజాత్
ఐశ్వర్యం పుత్రలాభశ్చ, భవిష్యతి న సంశయః. 112
- రామాయణ మిదం కృత్స్నం, శృణ్వతః పఠత స్సదా
ప్రీయతే సతతం రామః, సహి విష్ణు స్సనాతనః. 113
- ఆదిదేవో మహాబాహుః, హరి ర్నారాయణః ప్రభుః
కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం
స్త్రియశ్చ ముఖ్యా స్సుఖ ముత్తమం చ
శ్రుత్యా శుభం కావ్య మిదం మహార్థం
ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్. 114

ఆయుష్య మారోగ్యకరం యశస్యం
 సౌభ్రాతృకం బుద్ధికరం సుఖం చ,
 శ్రోతవ్య మేతన్నియమేన సద్భిః
 ఆఖ్యాన మోజస్కర మృద్ధికామైః. 115

ఏవ మేత త్పురావృత్తం, ఆఖ్యానం భద్రమస్తు వః
 ప్రవ్యాహరత విస్రబ్ధం, బలం విష్ణోః ప్రవర్థతామ్. 116

దేవాశ్చ సర్వే తుష్యన్తి, శ్రవణా ద్ధ్రహణా త్తథా
 రామాయణస్య శ్రవణాత్, తుష్యన్తి పితర స్తథా. 117

భక్త్యా రామస్య యే చేమాం, సంహితా మృషిణా కృతామ్
 లేఖయంతీహ చ నరాః, తేషాం వాస స్త్రివిష్టపే. 118

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
 చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
 శ్రీమత్ యుద్ధకాండే శ్రీరామ పట్టాభిషేకోనామ
 ఏకత్రింశదుత్తరశతతమ స్సర్గః.

ప్రథమ స్సర్గః (1)

తతో రావణ నీతాయాః, సీతాయా శ్శత్రుకర్షణః
 ఇయేష పద మన్యేష్టుం, చారణా చరితే పథి. 1

ప్రతిరోజు రామాయణ పారాయణ పూర్తి అయిన

తరువాత చదువవలసిన శ్లోకములు

- ఏవ మేతత్ పురావృతమ్, ఆఖ్యానం భద్రమస్తు వః,
వ్రవ్యాహరత విస్రబ్ధం, బలం విష్ణోః వ్రవర్ధతామ్. 1
- లాభస్తేషాం జయస్తేషాం, కుతస్తేషాం పరాభవః,
యేషా మిందీవరశ్యామో, హృదయే సుప్రతిష్ఠితః. 2
- కాలే వర్షతు వర్షన్యః, పృథివీ సస్యశాలినీ,
దేశోఽయం క్షోభరహితో, బ్రాహ్మణా స్సంతు నిర్భయా. 3
- కావేరీ వర్షతాం కాలే, కాలే వర్షతు వాసవః,
శ్రీరంగనాథో జయతు, శ్రీరంగశ్రీశ్చ వర్షతామ్. 4
- స్యస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం, న్యాయ్యేన మార్గేణ మహీం మహీశాః,
గోబ్రాహ్మణేభ్యః కుభమస్తు నిత్యం, లోకా స్సమస్తాస్సుఖినో భవంతు. 5
- మంగళం కోసలేంద్రాయ, మహనీయ గుణాబ్జయే,
చక్రవర్తి తనూజాయ, సార్యభౌమాయ మంగళమ్. 6
- వేద వేదాంతవేద్యాయ, మేఘశ్యామల మూర్తయే,
పుంసాం మోహనరూపాయ, పుణ్య శ్లోకాయ మంగళమ్. 7
- విశ్వామిత్రాంతరంగాయ, మిథిలానగరీపతేః,
భాగ్యానాం పరిపాకాయ, భవ్యరూపాయ మంగళమ్. 8
- పితృభక్తాయ సతతం, భ్రాతృభిః సహసీతయా,
నందితాఖిల లోకాయ, రామభద్రాయ మంగళమ్. 9

- త్యక్త సాకేతవాసాయ, చిత్రకూటవిహరిణే,
సేవ్యాయ సర్వయమినాం, ధీరోదాత్రాయ మంగళమ్. 10
- సౌమిత్రిణా చ జానక్యా, చాపబాణాసిధారిణే,
సంసేవ్యాయ సదా భక్త్యా, స్వామినే మమ మంగళమ్. 11
- దండకారణ్య వాసాయ, ఖండితామరశత్రవే,
గృధ్రరాజాయ భక్తాయ, ముక్తిదాయాఽస్తు మంగళమ్. 12
- సాదరం శబరీదత్త, ఫలమూలాభిలాషిణే,
సౌలభ్య పరిపూర్ణాయ, సత్వేద్రిక్తాయ మంగళమ్. 13
- హనుమత్సమవేతాయ, హరీశాభీష్టదాయినే,
వాలి ప్రమథనాయాస్తు, మహాధీరాయ మంగళమ్. 14
- శ్రీమతే రఘువీరాయ, సేతుల్లంఘిత సింధవే,
జిత రాక్షసరాజాయ, రణధీరాయ మంగళమ్. 15
- ఆసాద్య నగరీం దివ్యామ్, అభిషిక్తాయ సీతయా,
రాజాధిరాజరాజాయ, రామభద్రాయ మంగళమ్. 16
- మంగళా శాసనపరైః, మదాచార్య పురోగమైః,
సర్వైశ్చ పూర్వైరాచార్యైః, సత్కృతాయాస్తు మంగళమ్. 17
- యదక్షర పదభ్రష్టం, మాత్రా హీనంతు యద్భవేత్,
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమోస్తుతే. 18
- కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా, బుధ్యాఽఽత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్,
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై, నారాయణాయేతి సమర్పయామి. 19

శ్రీమన్నారాయణాయేతి సమర్పయామి.